

PHK 1111 - Základy sociologie

Vyučující: Mgr. Patricie Hanzlová
email: hanzlova@fss.muni.cz

Cíl a struktura kurzu: Kurz je koncipovaný jako samostudium, doplněné o přímé výukové hodiny, rozdělené mezi přednáškový výklad a diskusi k němu, resp. ke studijním materiálům a organizačním záležitostem. Smyslem kurzu je poskytnout studentům úvodní vhled do sociologie jako akademické humanitní disciplíny, seznámit je s jejími základními teoretickými i výzkumnými směry a s vybranými klíčovými postavami oboru. Primárními zdroji budou pro studenty vybrané texty, které budou v elektronické podobě umístěny na webových stránkách Katedry filosofie FF MU. Všechny texty jsou rovněž k dispozici v knihovně FF a FSS MU, resp. v Moravské zemské knihovně v Brně. Většina z nich je dobře dostupná v knihkupectvích (viz např. knihkupectví FF či knihkupectví Šabata v budově rektorátu na Žerotínově náměstí).

Tématické okruhy:

1. -2. Vymezení oboru, jeho základní východiska

Co je sociologie? Sociologie jako forma vědění. Společensko-historické okolnosti vzniku sociologie a vývoj sociologie. "Sociologická imaginace". Tradiční vs. moderní: základní sociologická dichotomie v koncepcích sociologických "klasiků". Sociologie versus přírodní vědy. Sociální jednání vs. sociální fakta.

3. -4. Sociologie jako multiparadigmatická disciplína

Základní paradigmatické směry v sociologii: konsenzuální teorie, teorie konfliktu, symbolický interakcionismus. Významní představitelé a hlavní myšlenky těchto paradigmat. Proměny modernity a proměny sociologie. Sociologické reflexe měnící se modernity. Základní metodologické postupy v sociologii (logika empirického sociologického výzkumu).

Ukončení kurzu:

Kurz bude ukončen písemnou zkouškou, která bude testovat znalosti z přednášek a z povinné literatury. V průběhu semestru budou na webových stránkách Katedry filosofie FF MU vyvěšeny cvičný test. Podmínkou absolvování kurzu bude také odevzdání resumé z jednoho z textů uvedených tučně v základní studijní literatuře. Rozsah resumé – 300-500 slov, termín odevzdání – 15.12.2006.

Základní studijní literatura (součást zkoušky)

- Keller, J.1997, (nebo pozdější vydání). Úvod do sociologie. SLON, Praha. Kapitoly 1 - Sociologie jako produkt krize (str. 9-22), 2 - Základní problémy přežití společnosti (str. 36-41) a 4 - Základní paradigmatata sociologického myšlení (str. 86-124). [Tento text není součástí on-line materiálů!]
- Berger, P.L. 2003. Pozvání do sociologie. Barrister a Principal, Brno, s.33-61.
- Disman, M.1994 (nebo pozdější vydání). Jak se vyrábí sociologická znalost. Karolinum, Praha. (str. 32-71)
- Weber, M. 1997. **Autorita, etika a společnost. Mladá fronta, Praha. Kapitoly: Okcidentální racionalita a kapitalismus a Protestantská etika a duch kapitalismu, str. 225-267.**
- Simmel, G. 1997. **Peníze v moderní kultuře a jiné eseje. SLON, Praha. Kapitola: Peníze v moderní kultuře, str. 7-25.**
- Merton, R.K. 2002. **Studie ze sociologické teorie. SLON, Praha. Kapitola: Sociální struktura a anomie, str. 132-177.**
- Giddens, A.1998. **Důsledky modernity. SLON, Praha, str. 11-53.**

Doporučená literatura

- Bauman, Z. 1996. *Myslet sociologicky*. Praha: SLON.
- Beck, U. 2004. *Riziková společnost*. Praha: SLON.
- Bourdieu, P. 1999. *Teorie jednání*. Praha: Karolinum.
- Bourdieu, P. 2000. *Nadvláda mužů*. Praha: Karolinum.

- Foucault, M. 1994. Dějiny šílenství v době osvícenství: hledání historických kořenů pojmu duševní choroby. Praha: Lidové noviny
- Giddens, A. 1999. Sociologie. Praha: Argo.
- Goffman, E. 1999. *Všichni hrajeme divadlo*. Praha: Ypsilon.
- Keller, J. 1998. Nedomyšlená společnost. Brno: Doplněk.
- Mills, J.S. 2002. Sociologická imaginace. Praha: SLON.
- Thompson, K. 2001. *Klíčové citace v sociologii*. Brno. Barrister & Principal.
- kol. autorů: Velký sociologický slovník I-II. 1996. Praha: Karolinum